

Goedkeuring van de op 31 december 1965 te Londen ondertekende Derde Internationale Tinovereenkomst

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Bij brief van 22 juni 1966 deelde de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de tweede ondergetekende mede, dat door dertig leden van de Tweede Kamer de wens te kennen is gegeven, dat de op 31 december 1965 te Londen namens het Koninkrijk ondertekende Derde Internationale Tinovereenkomst, overgelegd aan de beide Kamers der Staten-Generaal bij brieven van 25 mei 1966 (Bijl. *Handelingen I 1965/66* — nr. 165 en Bijl. *Handelingen II 1965/66* — 8607 (R 543)), alsmede aan de Staten van Suriname en van de Nederlandse Antillen bij brieven van dezelfde datum, aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zou worden onderworpen.

Gevolg gevend aan deze wens, hebben de ondergetekenden aan Hare Majesteit de Koningin in overweging gegeven, het onderhavige ontwerp van rijkswet aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De toelichtende nota, welke bij laatstbedoelde brieven was gevoegd, luidde als volgt:

I. Reeds sedert het begin der 20ste eeuw hebben zich op de internationale tinmarkt problemen voorgedaan. Zowel op het gebied van de prijzen als van de produktie, de consumptie en de voorraden van tin vonden heftige schommelingen plaats, welke op het economisch leven van de tinproducerende landen een bijzonder ongunstige invloed uitoefenden. De voornaamste producentenlanden hebben na de eerste wereldoorlog enige malen gezamenlijk maatregelen getroffen, welke beoogden door een regulering van hun tinexporten de uitwerking van ernstige fluctuaties op de markt enigermate te neutraliseren. Dit heeft in 1931 geleid tot de oprichting van het „International Tin Committee”, bestaande uit het voormalige Nederlands-Indië, Malakka, Bolivia, Nigeria, Thailand en de voormalige Belgische Congo. Tot aan de tweede wereldoorlog heeft deze commissie getracht de tinmarkt onder controle te houden door het toepassen van produktiebeperkingen en het opereren met een „buffer-pool”.

Na de tweede wereldoorlog werd het internationale tinoverleg hervat, waaraan nu ook consumentenlanden deelnamen. Tijdens een in 1947 te Brussel gehouden vergadering werd de „International Tin Study Group” opgericht. Een veertiental producenten- en consumentenlanden (w.o. Nederland) trad als lid tot deze studiegroep toe. Nadien namen nog belangrijke landen als Indonesië, de Bondsrepubliek Duitsland en Japan aan de werkzaamheden van genoemde studiegroep deel. De voornaamste taken van deze groep waren het bestuderen van de gezamenlijke tinvraagstukken der deelnemende landen en het uitbrengen van aanbevelingen tot het doen oplossen daarvan, als gevolg waarvan o.m. studies werden verricht over de wenselijkheid om te komen tot het sluiten van een internationale overeenkomst voor tin volgens de geest en de bedoelingen van het „Havanna Charter” van 1948. (Voor de tekst van de „Final Act and related documents” zie United Nations Publications, sales nr. 1948. II. D.4).

Als uitvloeisel van de activiteiten van deze studiegroep werden in 1950 en in 1953 onder auspiciën van de Verenigde Naties te Genève onderhandelingsconferenties gehouden, welke tenslotte hebben geleid tot de totstandkoming van de

(eerste) Internationale Tinovereenkomst in 1954, waaraan door het Koninkrijk der Nederlanden werd deelgenomen (Zie de *Trb.* 1954, 119; 1956, 123; 1957, 16 en 1959, 15).

II. De bovengeschetste marktontwikkeling heeft zich evenwel niet alleen op de internationale tinmarkt voorgedaan, maar op nagenoeg alle internationale grondstoffenmarkten. Deze markten werden in de periode, direct na de tweede wereldoorlog, gekenmerkt door het schaarste-element, gepaard gaande met een relatief hoog prijspeil, welke ontwikkeling door het Koreaconflict nog geaccentueerd werd. In de vraag naar de diverse grondstoffen is daarna in versneld tempo voorzien, hetgeen tot gevolg heeft gehad, dat ten aanzien van vele produkten het aanbod de vraag overtrof, wat weer aanleiding gaf tot een dalend prijspeil. De ontwikkelingslanden, die gezien hun eenzijdige economische structuur voor hun deviezeninkomsten grotendeels afhankelijk zijn van hun grondstoffenexporten, zagen hierdoor de positie van hun betalingsbalans slechter worden. De achteruitgang van de ruilvoet werd bovendien nog versterkt door de omstandigheid, dat deze landen voor de uitvoering van hun ontwikkelingsplannen industriële produkten uit de ontwikkelde landen moesten importeren waarvoor zij steeds hogere prijzen moesten betalen.

Evenals voor tin is geschied, werden ter oplossing van de problemen voor andere produkten als tarwe, suiker, koffie en olijfolie internationale overeenkomsten gesloten, die in hoofdzaak ten doel hebben sterke prijsfluctuaties tegen te gaan en een zekere stabilisatie op de betrokken markten te bewerkstelligen, terwijl voor cacao, rubber, wol, lood en zink, wolfram, rijst, bananen, jute en harde vezels door de betrokken internationale organisaties permanente studiegroepen of ad hoc studiecmissies zijn opgericht.

Deze na-oorlogse grondstoffenproblematiek, waaraan zowel algemene als specifieke aspecten verbonden zijn, heeft de handelsbetrekkingen tussen de geïndustrialiseerde landen en de ontwikkelingslanden in een nieuwe fase gebracht. Het grondstoffenvraagstuk moet dan ook worden gezien tegen de achtergrond van de politieke en economische opkomst van de ontwikkelingslanden. In het kader van de Verenigde Naties is hieraan sedert vele jaren grote aandacht geschonken, waarbij wat betreft de recente gebeurtenissen op dit terrein melding moge worden gemaakt van de in 1964 te Genève gehouden Wereldhandelsconferentie (U.N.C.T.A.D.). Deze conferentie heeft nog eens duidelijk doen uitkomen, dat er een nauwe relatie bestaat tussen de handelspolitiek en de hulpverlening aan ontwikkelingslanden. In deze relatie vormt de stabilisatie van de grondstoffenmarkten een belangrijk element.

Het bestuderen van de meest geschikte vorm van marktorganisatie voor de daarvoor in aanmerking komende grondstoffen, waarbij met de structuur en de bijzonderheden van de markt voor elk afzonderlijk produkt rekening dient te worden gehouden, achtte deze conferentie dan ook van veel gewicht.

Nadien heeft de Algemene Vergadering der Verenigde Naties de U.N.C.T.A.D. als orgaan van de Algemene Ver-

gadering geïnstitutioneerd, waarna het mondiale overleg over de onderhavige vraagstukken in het kader van de U.N.C.T.A.D., met name in de aan dit orgaan ondergeschikte Raad voor Handel en Ontwikkeling en in de Grondstoffencommissie van genoemde raad, intensief wordt voortgezet.

Voor deze algemene ontwikkelingsproblematiek en het specifieke grondstoffenvraagstuk zij voorts verwezen naar de memories van toelichting, behorende bij hoofdstuk XIII (Economische Zaken) van de rijksbegrotingen voor de dienstjaren 1965 en 1966 (resp. Zitting 1964—1965, nr. 7800, blz. 31 en 32, en Zitting 1965—1966, nr. 8300, blz. 35 en 36).

III. De internationale samenwerking met betrekking tot tin, die ten doel heeft stabiele prijzen te verkrijgen op een voor producenten en consumenten redelijk niveau, overproductie te voorkomen en ingeval van tinschaarste een billijke verdeling te bevorderen, resulterende in de op 1 maart 1954 te Londen gesloten (eerste) Internationale Tinovereenkomst, waarvan hierboven onder I reeds melding werd gemaakt. Bij deze overeenkomst, die op 1 juli 1956 in werking trad en een looptijd van vijf jaren had, werd de Internationale Tinraad ingesteld als orgaan voor de toepassing van de bepalingen dezer overeenkomst.

De zetel van deze raad, waarin alle deelnemende landen vertegenwoordigd zijn, werd te Londen gevestigd. De overeenkomst stelde minimum- en maximumprijzen voor tin vast, terwijl voorts bepaald werd dat door de deelnemende produktielanden een buffervoorraad zou worden gevormd tot maximaal 25 000 ton tinmetaal, respectievelijk de tegenwaarde daarvan in sterlingvaluta.

Gedurende de werkingsduur van deze overeenkomst heeft zich een situatie van tinoverschot voorgedaan. Teneinde hieraan het hoofd te bieden heeft de raad door middel van operaties met de buffervoorraad en exportcontrolemaatregelen getracht een aanpassing van het aanbod van de produktielanden aan de vraag der verbruikslanden naar dit metaal tot stand te brengen. In de periode 1958-1960 was zelfs sprake van een zekere crisissituatie, welke nog verergerde door een aanzienlijk aanbod van tin uit de Sovjet-Unie op de wereldmarkt.

De raad is er evenwel in geslaagd met de Sovjet-Unie, welk land niet aan de overeenkomst deelnam, tot bepaalde afspraken te komen, op grond waarvan dat land heeft medegewerkt aan het toepassen van tijdelijke exportbeperkingen.

Medio 1960 veranderde de situatie op de internationale tinmarkt en openden zich nieuwe perspectieven voor de ontwikkelingslanden. De exportcontrolemaatregelen werden opgeheven, terwijl door de ontwikkeling van het prijspeil op deze markt het in de buffervoorraad opgeslagen tinmetaal geleidelijk aan weer op de markt werd gebracht. Tegen het einde van de (eerste) Tinovereenkomst (30 juni 1961) was er weliswaar een zekere rust op de tinmarkt teruggekeerd, maar de schattingen van het totaal beschikbare aanbod, met inbegrip van dat uit het Sino-Sovjetblok, overtroffen nog steeds de ramingen van de totale wereldvraag naar tin.

Sedertdien heeft een aantal factoren de markt beïnvloed, met name:

— het slechts geleidelijk op gang komen van de produktie der destijds gedeeltelijk gesloten mijnen;

— het elk jaar stijgende wereldverbruik van tinmetaal, welke stijging relatief groter was dan de jaarlijkse verhoging der mijnproduktie;

— het relatief geringe netto-aanbod uit het Sino-Sovjetblok ten opzichte van het totale aanbod;

— de afzet van tin uit de strategische voorwaarden der Verenigde Staten, waaruit sedert september 1962 regelmatig aanzienlijke hoeveelheden op de markt (hoofdzakelijk de Amerikaanse binnenlandse markt) kwamen.

Nadat in 1960 de Tweede Internationale Tinovereenkomst was tot stand gekomen, waaraan door het Koninkrijk der Nederlanden werd deelgenomen (zie *Trb.* 1961, 29 en 38 en *Trb.* 1962, 25) heeft zich door de invloed van bovengenoemde factoren een totaal andere situatie ontwikkeld, waarbij ook de po-

litieke en sociale onrust in de produktielanden een rol speelde. Politieke verwickelingen in de Congo, arbeidsconflicten in Bolivia en Nigeria, de spanningen in het Verre Oosten in het algemeen en de bijzonder gespannen politieke verhoudingen tussen Indonesië en Maleisië hebben het peil van de produktie dermate ernstig gedrukt, dat de wereldtinpositie volledig is omgeslagen van een surplus naar een tekortsituatie.

Tegen de achtergrond van deze marktontwikkeling, die verband houdt met door de raad grotendeels niet beïnvloedbare factoren, moest het beleid van de raad uiteraard bij voortduring gericht zijn op een redelijke afweging van de belangen van zowel de produktielanden als de verbruikslanden. De grote moeilijkheid vormt daarbij ongetwijfeld de overweging, dat niet de marktontwikkeling volledig het beleid van dit orgaan zou gaan bepalen, doch dat omgekeerd uit hoofde van de doelstellingen zelve der overeenkomsten — nog afgezien van het internationaal prestige van de raad — getracht moest worden door een zo soepel mogelijk beleid de ontwikkeling van de internationale tinmarkt enigermate te beïnvloeden.

In dit verband zij nog gewezen op de ook uit het verleden bekende cirkelgang van de conjunctuur van mijnbouwprodukten. Deze beweegt zich van overproductie en niet rendabele prijzen, via een staalsgewijze inkrimping van produktie, investeringen en exploratie, naar langzamerhand optredende schaarste, welke gepaard gaat met onevenredig stijgende en bij voortduring sterk fluctuerende prijzen, waarna wederom een overproductie met relatief te lage prijzen zich aan de horizon aftekent.

Zoals hierboven uiteengezet heeft een gedeelte van deze cirkelgang zich tijdens de werkingsperioden van meergenoemde overeenkomsten voorgedaan. Ter illustratie volgt hieronder een overzicht, waaruit mede blijkt, dat de Tinraad bij het bepalen van zijn beleid getracht heeft op prijsgebied een zo realistisch mogelijke politiek te volgen. De in de overeenkomst vastgestelde prijsgrenzen werden als volgt herzien:

£ per long-ton (= 1016 kg)

Periode	Minimum-prijs	Maximum-prijs	Marge tussen minimum- en maximumprijs
Juli '56—Maart '57	640	880	240
Maart '57—Jan. '62	730	880	150
Jan. '62—Dec. '63	790	965	175
Dec. '63—Nov. '64	850	1 000	200
Nov. '64—heden	1 000	1 200	200

IV. Ten aanzien van de wijze, waarop met de buffervoorraad wordt geopereerd, moge het volgende worden opgemerkt. Binnen het kader van de instructies van de raad is de beheerder van de buffervoorraad — korthedshalve nader aangeduid als B.S.M. (Buffer Stock Manager) — verantwoordelijk. De marge tussen de minimum- en de maximumprijs der overeenkomst (prijsvork) is verdeeld in een drietal prijsgroepen, t.w. de hoogste, de middelste en de laagste prijsgroep. Geprojecteerd op de huidige prijsvork van £ 1000—£ 1200 per ton is de regeling met betrekking tot het opereren met de buffervoorraad kort samengevat als volgt:

— boven de maximumprijs (£ 1200) moet de B.S.M. tinmetaal verkopen;

— in de hoogste prijsgroep (£ 1150—£ 1200) mag de B.S.M. tinmetaal verkopen;

— in de middelste prijsgroep (£ 1050—£ 1150) blijft de B.S.M. buiten spel tenzij de raad anders besluit;

— in de laagste prijsgroep (£ 1000—£ 1050) mag de B.S.M. tinmetaal kopen;

— beneden de minimumprijs (£ 1000) moet de B.S.M. tinmetaal kopen.

Gedurende de looptijd van de (eerste) Tinovereenkomst heeft de B.S.M. zeer actief moeten ingrijpen en tinmetaal moeten kopen om de minimumprijs te beschermen. Toen de

hierboven aangeduide exportrestricties moesten worden ingesteld (1958—1960), en het bleek dat de bufferstock-gelden voor het beoogde doel niet toereikend zouden zijn, werd zelfs een speciaal fonds door de produktielanden bijengebracht om nog meer tinmetaal uit de markt te kunnen nemen.

Aangezien deze operaties tenslotte leidden tot een hogere marktprijs voor tin, heeft de raad de B.S.M. gemachtigd ook in de middensector te opereren. In deze moeilijke situatie is het evenwel mogelijk geweest de prijsontwikkeling op de markt nagenoeg te limiteren binnen de door de overeenkomst gestelde prijsgrenzen.

Voor de Tweede Tinovereenkomst (1961—1966) werd de omvang van de buffervoorraad op 20 000 ton gesteld. Opgemerkt zij, dat de gelden voor de financiering van de buffervoorraad geheel door de produktielanden worden bijengebracht. Van de in de overeenkomst voorziene mogelijkheid van vrijwillige deelneming door de verbruikslanden is nimmer gebruik gemaakt.

De bovengeschetste ontwikkeling van de tinmarkt, t.w. de wijziging van de overschotsituatie tegen het einde van de werkingsperiode van de Eerste Tinovereenkomst in een zekere tekortpositie, heeft er sedertdien toe geleid, dat gedurende de looptijd van de Tweede Tinovereenkomst de buffervoorraad geleidelijk aan is verkocht, en in oktober 1963 uitgeput was.

Een zeer belangrijk aspect bij de beoordeling van de internationale tinpositie wordt voorts gevormd door het eerder gesignaleerde feit, dat de Verenigde Staten in het kader van hun algemene politiek ten aanzien van het afstoten van overtollige strategische voorraden sedert september 1962 een aanvang hebben gemaakt met de verkoop van tin uit bedoelde voorraden. Het congres heeft destijds goedkeuring verleend voor de verkoop van overtollig tin ad 148 000 ton. In de strategische voorraad tin zelf is thans nog een hoeveelheid van ongeveer 200 000 ton aanwezig.

Deze afzet van Amerikaans tin, dat weliswaar in hoofdzaak door de binnenlandse markt in de Verenigde Staten werd opgenomen, deed evenwel op de internationale tinmarkt mede zijn invloed gelden op het moment, dat als gevolg van de omslag naar een tekortsituatie op deze markt de produktielanden — in het onderhavige geval de ontwikkelingslanden Bolivia, Congo, Nigeria, Maleisië, Thailand en Indonesië — juist profijt gingen trekken van een oplopend prijspeil, dat hun in het kader van hun respectieve ontwikkelingsplannen de zo noodzakelijke deviezeninkosten moest verschaffen.

Dit heeft ertoe geleid, dat — nadat de Tinraad zijn bezorgdheid over dit probleem aan de V.S.-autoriteiten te Washington had kenbaar gemaakt — er enige malen overleg tussen de raad en de betrokken V.S.-autoriteiten heeft plaatsgevonden, waarbij van de zijde van de raad wensen naar voren zijn gebracht aangaande hoeveelheid, prijs en methode van verkoop bij de afzet uit de Amerikaanse tinvoorraden. Hoewel de beslissing daarover uiteraard geheel is voorbehouden aan de Regering der Verenigde Staten zelf — die daarbij haar beleid bepaalt aan de hand van algemene ter zake gestelde criteria, zoals deze gelden voor alle overtollige strategische goederen — kan toch gezegd worden dat het te Washington over deze kwestie gevoerde overleg in grote trekken tot bevredigende resultaten heeft geleid. Het Amerikaanse verkoopbeleid is op een zodanig voorzichtigte wijze gevoerd, dat hieruit geen marktveroring is voortgevloeid. Tenslotte zij nog vermeld, dat de Verenigde Staten omstreeks maart 1966 van de bovengenoemde 148 000 ton tin ongeveer 68 000 ton hadden verkocht, zodat nog circa 80 000 ton tin ten verkoop beschikbaar is. Met inachtneming van de huidige schatting van de Internationale Tinraad, dat het jaarlijks tekort op de internationale tinmarkt circa 15 000 ton bedraagt, mag worden aangenomen dat deze overtollige Amerikaanse tinvoorraden over ongeveer 4 à 5 jaar wellicht zullen zijn geliquideerd.

De ondergetekenden mogen voor een verder cijfermatig overzicht omtrent de productie, de consumptie, de prijsontwikkeling op de Londense Metalbeurs en de productie van blik (een der belangrijkste toepassingen van tinmetaal in de industrie) verwijzen naar de bijlage bij deze nota.

V. De werkingsduur van de Tweede Internationale Tinovereenkomst van 1 september 1960, welke op 1 juli 1961 een aanvang nam, zal 30 juli 1966 aflopen.

Onder auspiciën van de U.N.C.T.A.D. werd in maart/april 1965 te New York een onderhandelingsconferentie gehouden met het doel de tekst voor een derde Internationale Tinovereenkomst op te stellen. Deze besprekingen, die in een constructieve sfeer plaatsvonden, hebben een vlot verloop gehad en hebben tot overeenstemming over een dergelijke tekst geleid. De periode, waarvoor de Derde Internationale Tinovereenkomst zal gelden, zal lopen van 1 juli 1966 tot en met 30 juni 1971.

De tekst voor de nieuwe overeenkomst werd met algemene stemmen door de delegaties van 28 landen aanvaard. Van de 21 landen, die partij zijn bij de huidige overeenkomst, waren er 19 ter conferentie vertegenwoordigd (Indonesië had geen afvaardiging gezonden en Oostenrijk was als waarnemer aanwezig), terwijl daarnaast een negental niet-ledenlanden, w.o. de Verenigde Staten en West-Duitsland, aan deze tinconferentie deelnam. Als waarnemers waren voorts 20 landen aanwezig (w.o. de Sovjet-Unie en Brazilië), alsmede drie gespecialiseerde organisaties van de Verenigde Naties (I.L.O., Wereldbank en I.M.F.), het G.A.T.T. en de E.E.G.

Hoewel het verheugend is dat tot overeenstemming kon worden gekomen omtrent de tekst van de Derde Internationale Tinovereenkomst, heeft een tweetal factoren het eindresultaat lange tijd in de weg gestaan, nl. het vraagstuk van de hoogte der minimum- en maximumprijzen voor de nieuwe overeenkomst en de moeilijkheden van politieke aard ten aanzien van het deelnemen van Zuid-Rhodesië aan deze conferentie, waartegen van de zijde der Afro-Aziatische landen ernstig werd geprotesteerd, temeer omdat genoemd land het voornemen had aan de nieuwe overeenkomst als produktieland deel te nemen. Op beide punten kon tenslotte een compromis worden bereikt.

Ten aanzien van de prijzenkwestie werd na langdurige discussies overeengekomen in de nieuwe overeenkomst de concrete hoogte van de minimum- en maximumprijzen niet op te nemen, maar te volstaan met de vermelding, dat deze gelijk zullen zijn aan die, welke van kracht zijn op de expiratiedatum van de Tweede Tinovereenkomst (30 juni 1966). Hiermede werd het prijzendebat verschoven naar een tijdstip, waarop alle factoren, die op de vaststelling van de nieuwe minimum- en maximumprijzen betrekking hebben, beter beoordeeld kunnen worden. Tevens werd zo de door de produktielanden in november 1964 in de raad gedane toezegging bevestigd, nl. dat zij vóór 30 juni 1966 bij de raad geen verzoek om prijsverhoging zullen indienen.

Wat betreft het deelnemen van Zuid-Rhodesië aan de conferentie werd na langdurige betogen van de Afro-Aziatische landen schoorvoetend akkoord gegaan met de aanwezigheid van Zuid-Rhodesië ter vergadering. Tegen het einde der conferentie hielden de Afro-Aziatische landen echter voet bij stuk en weigerden zij Zuid-Rhodesië de mogelijkheid te bieden de nieuwe overeenkomst als deelnemend land te ondertekenen. Een oplossing van deze moeilijkheid werd gevonden door het opstellen van een enigszins geforceerde nieuwe bepaling in het toetredingsartikel XXV, op grond waarvan Zuid-Rhodesië in een later stadium zonder speciaal goedkeuringsbesluit van de raad automatisch als deelnemend land tot de Derde Tinovereenkomst zou kunnen toetreden.

Een teleurstelling was voorts het niet verschijnen ter conferentie van de Indonesische delegatie. Dit land heeft in verband met zijn uittreding uit de V.N. niet deelgenomen aan deze V.N. Tinconferentie, waarbij voor de eerste maal na de oprichting van de U.N.C.T.A.D. onder auspiciën van deze V.N.-organisatie over een internationale grondstoffenovereenkomst werd onderhandeld. Hoewel hierover geen woord is gevallen, werd het tijdens de conferentie duidelijk, dat een dergelijke overeenkomst zonder het deelnemen van Indonesië niet mogelijk zou zijn. Dit bleek uit de eensgezinde opvatting der overige ontwikkelingslanden, die bij de opstelling der desbetreffende artikelen omtrent ondertekening, ratificatie en

inwerkingtreding der nieuwe overeenkomst, slechts bereid waren de tekst daarvan zodanig te redigeren, dat alleen indien ook Indonesië de Derde Tinovereenkomst zou hebben ondertekend en geratificeerd, deze overeenkomst in werking zou kunnen treden.

VI. Uiteraard is in verband met de V.N. Tinonderhandelingsconferentie — 1965 voor de E.E.G.-landen het probleem van de gemeenschappelijke handelspolitiek aan het einde van de overgangperiode van het E.E.G.-verdrag, i.c. 31 december 1969, aan de orde geweest. Aangezien de looptijd van de Derde Tinovereenkomst (1 juli 1966 tot en met 30 juni 1971) de termijn van genoemde overgangperiode overschrijft, heeft met het oog hierop in het kader van de E.E.G. te Brussel overleg plaatsgevonden over de formulering van een zogenaamde E.E.G.-clausule. Door opneming van een dergelijke clausule in de onderhavige overeenkomst zou de deelneming van de Gemeenschap als zodanig na 1 januari 1970 mogelijk kunnen zijn. Men was te Brussel evenwel niet tijdig tot beslissingen van de bevoegde E.E.G.-organen gekomen, hetgeen mede een gevolg is van het feit, dat niet alle E.E.G.-landen aan de Tweede Tinovereenkomst deelnemen, met name de Bondsrepubliek Duitsland niet. Aangezien de Derde Tinovereenkomst echter geen met de criteria voor de gemeenschappelijke E.E.G.-handelspolitiek strijdige bepalingen bevat, zal het, naar verwacht mag worden, niet onmogelijk zijn tegen het einde van de overgangperiode van het E.E.G.-verdrag ten aanzien van de deelneming van de Gemeenschap aan de Derde Tinovereenkomst een voorziening te treffen, indien althans alle zes E.E.G.-landen aan genoemde internationale overeenkomst deelnemen.

VII. De stand van zaken na de bovenvermelde onderhandelingsconferentie van 1965 is thans de volgende. Medio december 1965 ging Indonesië inderdaad tot ondertekening van de Derde Internationale Tinovereenkomst over. Nu echter bleken van de zijde van Maleisië plotseling bezwaren tegen deelneming aan de onderhavige overeenkomst te bestaan. Dit land achtte op grond van bepaalde overwegingen het sluiten van een dergelijke overeenkomst niet meer opportuun. De Internationale Tinraad besloot onmiddellijk tot het zenden van een delegatie uit deze raad naar Maleisië, ten einde te trachten de Maleisische autoriteiten te bewegen hun standpunt te herzien. Deze interventie van de Tinraad, die tegelijkertijd plaatsvond met bilaterale *démarches* van andere producentenlanden, heeft tot resultaat gehad dat Maleisië tijdig op zijn aanvankelijke beslissing terugkwam en alsnog tot ondertekening overging.

Per 31 december 1965 — de datum waarop de tekeningsperiode voor deze overeenkomst eindigde — hebben 23 landen, waaronder het Koninkrijk der Nederlanden, ondertekend, nl. 20 landen, die aan de vorige overeenkomst deelnamen (uitgezonderd India, dat om administratieve redenen niet tijdig tot ondertekening kon overgaan), alsmede Ruanda, Israël en Tsjechoslowakije. Van de 23 landen, die thans ondertekend hebben, behoren er 7 tot de groep produktielanden en 16 tot de categorie verbruikslanden. Elke categorie landen vertegenwoordigt een aantal stemmen dat groter is dan het minimumaantal stemmen, dat voor de inwerkingtreding van de overeenkomst vereist is. Een zevental ter V.N. Tinconferentie vertegenwoordigde landen heeft de overeenkomst niet getekend, waaronder twee zeer belangrijke verbruikslanden, de Verenigde Staten en de Bondsrepubliek Duitsland.

India heeft intussen doen weten, dat dit land na 1 juli 1966 tot de onderhavige overeenkomst zal toetreden, doch de standpunten van de Verenigde Staten en de Bondsrepubliek Duitsland — hoewel deze landen zich tijdens de gehouden onderhandelingsconferentie coöperatief hebben getoond en vooral de Verenigde Staten in de gevoerde discussies een groot constructief aandeel hebben gehad — zijn thans nog niet geheel duidelijk. De grote belangstelling, die in de U.N.C.T.A.D. momenteel bestaat voor de grondstoffenproblematiek zou er mede toe kunnen leiden, dat ook deze beide landen alsnog tot de overeenkomst zullen toetreden.

VIII. Bij het bepalen van het standpunt der Regering ten aanzien van de onderhavige overeenkomst hebben de ondergetekenden overwogen, dat, mede in aanmerking genomen de ervaringen met de beide vorige tinovereenkomsten, de mogelijke prijsstabiliserende werking van een dergelijke overeenkomst van groot belang is voor zowel de produktie- als de verbruikslanden. Mede gezien het standpunt der Regering ten aanzien van een positieve medewerking aan het oplossen van de problemen der ontwikkelingslanden in het kader van de U.N.C.T.A.D. en andere internationale organisaties, zijn de ondergetekenden van mening, dat de internationale samenwerking op tingebied dient te worden voortgezet. Zij vermelden hierbij tevens dat ook het Nederlandse adviescollege op dit terrein, de „Werkgroep voor Internationale Tinaangelegenheden”, waarin het Nederlandse bedrijfsleven (de Billiton Maatschappij en de Hoogovens) mede is vertegenwoordigd, in dezelfde geest haar advies heeft uitgebracht. De financiële verplichtingen, welke het Koninkrijk der Nederlanden door deelneming aan de overeenkomst als verbruiksland op zich zal nemen, blijven beperkt tot een bijdrage in de administratieve kosten.

De Regeringen van Suriname en van de Nederlandse Antillen stellen er prijs op, dat de overeenkomst mede voor hun landen zal gelden.

Voor zover de bepalingen van de nieuwe overeenkomst nog afzonderlijke toelichting behoeven, diene het volgende.

B. Toelichting op afzonderlijke bepalingen van de overeenkomst

In de *Préambule* is zoveel mogelijk aansluiting gezocht met de aanbevelingen van de in 1964 te Genève gehouden Wereldhandelconferentie. Dit komt onder meer tot uiting door erkenning van de overeenkomstsluitende Regeringen van:

— de belangrijke rol van goederenovereenkomsten bij het bevorderen van de economische groei, speciaal in de ontwikkelingslanden;

— de noodzaak om de tinnijndustrie te beschermen en aan te moedigen, speciaal in de ontwikkelingslanden;

— het belang van de tinproducerende landen bij het handhaven en uitbreiden van hun „import purchasing power”.

Dit geldt mede voor de in *artikel I* opgenomen doelstelling — met name onder *c* — die voorziet in het treffen van regelingen, die ertoe kunnen bijdragen de inkomsten uit de export van tin te handhaven en te vergroten, vooral die van de in ontwikkeling zijnde produktielanden, om zodoende deze landen te helpen aan middelen voor een versnelde economische groei en speciale ontwikkeling.

De overige doelstellingen hebben, ten opzichte van die uit de vorige overeenkomst, naar de aard van het onderwerp een grotere uitsplitsing ondergaan. Zij zijn voorts redactioneel meer aangepast aan de totale inhoud van de overeenkomst, ervan uitgaande dat voor alle hierin geregelde onderwerpen eerst een vermelding in de doelstellingen wenselijk is.

Artikel III bevat in vergelijking met de Tweede Tinovereenkomst een aantal meer gedetailleerde voorzieningen ingeval een deelnemend land van categorie zou willen veranderen, nl. van een verbruiksland in een produktieland of omgekeerd. Dit artikel is voorshands voornamelijk van belang voor een land als Australië, dat thans een verbruiksland is, doch dat een steeds stijgende eigen produktie van tinnetaal heeft; dit zou wellicht in de toekomst voor Australië aanleiding kunnen zijn een beroep op het onderhavige artikel te doen. Zulks zou de onderlinge verhoudingen in de raad (bijv. stemmenverhouding, deelneming in de vorming van de buffervoorraad en contributiebetaling) kunnen doen veranderen, mede gelet op het feit dat Australië als ontwikkeld land dan in de groep produktielanden (tot nu toe ontwikkelingslanden) zou worden ingedeeld.

In *artikel IV* is het tot dusverre gevolgde systeem van gedistribueerde stemmen (1000 stemmen voor de produktielanden, verdeeld naar verhouding van hun produktie, en 1000

stemmen voor de verbruikslanden, verdeeld op basis van hun verbruik) voortgezet.

Volgens *artikel VI*, tweede lid, zijn de aanvankelijke minimum- en maximumprijzen onder de werking van de Derde Tinovereenkomst die, welke van kracht zijn volgens de Tweede Tinovereenkomst op de datum van de beëindiging daarvan. Aangezien de minimum- en maximumprijzen onder de werking van de Tweede Tinovereenkomst laatstelijk in november 1964 zijn verhoogd tot £ 1000, respectievelijk £ 1200 per long ton, zullen bij de aanvang van de Derde Tinovereenkomst vernoemde bedragen als minimum-, respectievelijk maximumprijzen gelden. Te dezen moge voorts worden verwezen naar het gestelde onder V van deel A van deze nota.

Het derde lid bepaalt, dat de marge tussen de minimum- en maximumprijzen in drie prijsgroepen zal zijn verdeeld. De raad kan in elke vergadering de omvang van elke of een of meer van deze prijsgroepen bij gedistribueerde volstreekte meerderheid van stemmen vaststellen. Deze regeling is soepeler dan die van de vorige overeenkomst, volgens welke de prijsgroepen gelijk moesten zijn, tenzij de raad met een gedistribueerde tweederde meerderheid anders zou besluiten.

De nieuwe redactie sluit aan op het te dezen aanzien gedurende de laatste jaren gevolgde beleid van de raad, waarbij de middelste prijsgroep ruimer was gesteld dan de hoogste, respectievelijk de laagste prijsgroep.

Artikel VII voorziet in de mogelijkheid van exportcontrole bij een overschotsituatie op de internationale tinmarkt. Deze regeling, die in grote trekken gelijk is aan die der vorige overeenkomst, verschilt daarvan in tweeërlei opzicht.

Allereerst wordt volgens het tweede lid, onder *h*, een deelnemend verbruiksland, dat tevens een tinmijnindustrie heeft, ingeval van toepassing van exportbeperkende maatregelen door de produktielanden, door de raad uitgenodigde analoge maatregelen te treffen.

Voorts is het vijfde lid, dat betrekking heeft op de bevoegdheid van de raad ten aanzien van de wijziging der exportbeperkende maatregelen — met name indien na de inwerkingtreding van deze overeenkomst een land door bekrachtiging, goedkeuring of aanvaarding, of door toetreding, een deelnemend produktieland wordt — uitgebreid, teneinde deze bepaling mede van toepassing te doen zijn indien een land tijdens de looptijd der overeenkomst in plaats van verbruiksland tot de categorie produktielanden wenst te worden gerekend.

Opgemerkt zij nog dat het gehele in artikel VII voorziene complex van bij een overschotsituatie te treffen exportbeperkende maatregelen gezien de huidige marktsituatie van academische betekenis lijkt. De praktijk van de beide vorige overeenkomsten heeft evenwel uitgewezen dat tijdens een overeenkomst voor de duur van 5 jaar de marktsituatie zich ingrijpend kan wijzigen.

Volgens *artikel X* is de omvang van de door de produktielanden bijeen te brengen buffervoorraad bepaald op de tegenwaarde van 20 000 ton tinmetaal. Bij de inwerkingtreding van de overeenkomst zullen de produktielanden gehouden zijn gezamenlijk bijdragen te doen tot de helft van de buffervoorraad. De raad stelt in zijn eerste vergadering vast, welk deel dezer bijdragen in tinmetaal en welk deel in geld zal worden voldaan. Aan de raad is overgelaten te bepalen op welk tijdstip, of tijdstippen, en op welke wijze de produktielanden de tweede helft van de buffervoorraad dienen bijeen te brengen.

Volgens de vorige overeenkomst waren de produktielanden verplicht de gehele 20 000 ton tinmetaal, of de tegenwaarde daarvan, ineens ter beschikking van de raad te stellen. De nieuwe overeenkomst maakt het mogelijk de financiering van de tweede helft van de buffervoorraad op andere wijze te doen geschieden, bijv. door het voor dit doel lenen van gelden bij een bankconsortium, waartoe het onderhavige artikel de raad machtiging verleent.

Artikel XI biedt allereerst de mogelijkheid dat de beheerder van de buffervoorraad zich ten aanzien van het opereren met

de buffervoorraad niet alleen baseert op het prijspeil op de tinmarkt te Londen, doch dat zo nodig ook het prijsniveau op andere markten hem daarbij tot richtsnoer kan zijn.

Blijkens het bepaalde in het derde lid, onder *c*, mag de beheerder, wanneer de marktprijs van tin in de middelste prijsgroep ligt, slechts tin kopen en/of verkopen met een speciale machtiging van de raad. Ingevolge artikel IV, achttiende lid, zal voor een dergelijke machtiging een besluit van de raad, genomen met een volstreekte meerderheid van stemmen zowel aan de zijde van de produktielanden als aan de zijde van de verbruikslanden, nodig zijn. Onder de werking van de vorige overeenkomst was het optreden van de beheerder in de middelste prijsgroep in beginsel niet toegestaan, omdat men de mening was toegedaan, dat de marktprijs in deze prijsgroep zonder interventie op normale wijze moest kunnen fluctueren op grond van vraag en aanbod. Slechts door een besluit van de raad, genomen met een tweederde meerderheid zowel bij de produktielanden als bij de verbruikslanden, zou dan aan de beheerder onder bepaalde omstandigheden machtiging tot kopen of verkopen kunnen worden verleend.

Artikel XV verleent, evenals artikel XIII van de Tweede Tinovereenkomst, de raad de bevoegdheid om in het geval van een ernstig tintekort aan de deelnemende landen aanbevelingen te doen, teneinde dit tekort op te heffen.

Dergelijke aanbevelingen kunnen, in vergelijking tot de overeenkomstige bepalingen van de vorige overeenkomst, een wijder strekking hebben, inzoverre zij volgens het tweede lid, onder *a*, een verzoek aan de deelnemende landen kunnen inhouden om acties te ondernemen ter verzekering van een snelle uitbreiding van het tinaanbod; volgens de Tweede Tinovereenkomst kon een dergelijke aanbeveling slechts gericht zijn op een maximale ontwikkeling van de tinproductie in de produktielanden.

Volgens het tweede lid, onder *b*, kan de raad de deelnemende landen uitnodigen afspraken te maken, die tot een billijke verdeling van het beschikbare aanbod van tin voor de verbruikslanden kunnen leiden. De overeenkomstige bepaling van de vorige overeenkomst hield voorts nog in, dat dit zou moeten geschieden op basis van prijzen die niet hoger lagen dan de maximumprijs uit de overeenkomst. Van deze mogelijkheid is ter wille van de belangen der ontwikkelingslanden echter nooit gebruik gemaakt. De nieuwe overeenkomst is dan ook aan de realiteit aangepast door deze verplichting van de produktielanden te laten vervallen.

Artikel XXIV regelt in de eerste plaats de ondertekening van de overeenkomst namens de landen, die deelgenomen hebben aan de Tweede Tinovereenkomst en de regeringen van onafhankelijke staten, die bij de V.N. Tinconferentie 1965 vertegenwoordigd waren. Daartoe stond de mogelijkheid open gedurende het tijdvak van 1 juni tot en met 31 december 1965. In het algemeen gedeelte van deze nota is onder punt VII de stand van zaken te dezen aanzien reeds vermeld.

Voorts is volgens dit artikel de overeenkomst onderworpen aan bekrachtiging, goedkeuring of aanvaarding.

De overeenkomst zal voor die landen, wier Regeringen akten van bekrachtiging, goedkeuring of aanvaarding hebben nedergelegd bij de regering van het Verenigd Koninkrijk, zo spoedig mogelijk na 30 juni 1966 definitief in werking treden en wel zodra tenminste negen van de in de bijlage B genoemde verbruikslanden, die tezamen ten minste 400 stemmen bezitten, en ten minste zes van de in bijlage A genoemde produktielanden, die te zamen 950 stemmen bezitten, akten van bekrachtiging, goedkeuring of aanvaarding hebben nedergelegd.

Indien aan de voorwaarden voor de definitieve inwerkingtreding niet is voldaan, kan de overeenkomst voorlopig in werking treden op de dag volgende op de einddatum van de Tweede Tinovereenkomst (30 juni 1966 of ingeval van verlenging van de tweede overeenkomst de expiratiedatum van die verlengde overeenkomst) voor die landen, wier regeringen vóór die einddatum akten van bekrachtiging, goedkeuring of

aanvaarding hebben nedergelegd of mededeling hebben gedaan van hun voornemen de overeenkomst te bekrachtigen. Slechts indien deze nederlegging of mededeling wordt gedaan door ten minste negen van de in bijlage B genoemde verbruikslanden, die te zamen ten minste 400 stemmen bezitten, en ten minste zes van de in bijlage A genoemde produktielanden, die te zamen ten minste 950 stemmen bezitten, treedt de overeenkomst voorlopig in werking. In dit verband zij opgemerkt, dat ingevolge artikel XX van de Tweede Tinovereenkomst de mogelijkheid van een verlenging van die overeenkomst open staat voor een tijdvak van maximaal één jaar, i.e. tot 30 juni 1967.

Artikel XXV bevat tweeërlei regelen ten aanzien van de toetreding tot de Derde Tinovereenkomst. Elke regering, die bij de V.N. Tinconferentie-1965 vertegenwoordigd was, of elk deelnemend land van de Tweede Tinovereenkomst heeft het recht toe te treden op voorwaarden, door de raad te stellen. Voor de toetreding van elke andere regering, die niet bij de V.N. Tinconferentie-1965 vertegenwoordigd was, doch wel lid is van de Verenigde Naties of van één harer gespecialiseerde organisaties, is echter een goedkeuringsbesluit van de raad ver-

eist. Evenals voor de eerdergenoemde categorie landen zal zulks slechts kunnen op voorwaarden, door de raad te stellen. Deze voorwaarden hebben slechts betrekking op administratieve voorschriften ten aanzien van stemmenverdeling, financiële bijdragen in de administratieve kosten van de raad, enz.

De Minister van Economische Zaken,

J. M. DEN UYL.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

*De Minister zonder Portefeuille,
belast met de aangelegenheden betreffende
de hulp aan ontwikkelingslanden,*

TH. H. BOT.

De Minister van Financiën.

A. VONDELING.